

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՒԽՏԱԳՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

1700-ամյակի ուխտագնացությունների հայտագրում բացառիկ էր համարվել Համահայկական երիտասարդական ուխտագնացությունը ոչ միայն սերունդներին ուխտի սրբազան խորհրդին հաղորդակից դարձնելու, այլ նաև աշխարհասփյուռ հայ երիտասարդությանը համախմբելու և նրանց այցը հայրենի երկիր կազմակերպելու առումով: Ուխտագնացության նախապարաստական աշխատանքները փարիսներ առաջ էին սկսվել: Հայաստանի և սփյուռքի թեմերում սրբեղծվել էին միջթեմական հանձնախմբեր, որոնք հաճախ էին միացյալ ժողովներ հրավիրում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում՝ նախագահությամբ 1700-ամյակի գրասենյակի վարիչ-քարտուղար Տ. Հովնան արքեպս. Տերտերյանի:

Սրբազան Հոր կոչով համախմբվում էին սփյուռքահայ երիտասարդները, միաժամանակ կազմակերպվում էին բարեգործական միջոցառումներ՝ նյութապես սատարելու ուխտագնացությանը մասնակցել ցանկացող կարիքավորներին: Մի քանի ամիս առաջ արդեն պարտաստ էին մասնակիցների ցուցակները, ապահովված էին բնակության վայրը, տրանսպորտի միջոցները, կազմված էին փոքր ուխտագնացությունների երթուղիները դեպի Հայաստանի փարբեր թեմեր: Ուխտագնացության օրերը հուլիսի 10-20-ն էր հայտարարված, հայաստանցի ուխտավորների ծախսերը հոգալու էր 1700-ամյակի գրասենյակը: Եվ ահա եկավ բաղձալի օրը. սկսվեց սփյուռքահայ երիտասարդության հոսքը Հայաստան: Ուխտագնացները տեղավորվեցին Սևանի հանգստյան տներում:

Ուխտագնացության բարձրակետը հուլիսի 14-16-ն էր: Երթուղին էր Խոր Վիրապ - Էջմիածին - Երևան: Հուլիսի 14-ի երեկոյան ուխտավորների խմբերը շարժվեցին դեպի Խոր Վիրապ: Շապերի համար դա առաջին այցն էր մեր հավաքի հոր՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի չարհարանաց վայր: Այստեղ շուրջ 2000 երիտասարդ ուխտավորներ մասնակցեցին մոմավառության, ապա՝ հավաքական աղոթքի արարողություններին: Նրանց ողջունեցին Գեորգիոսի Տ. Հովնան արքեպս. Տերտերյանը և Խոր Վիրապի վանահայր Տ. Զարեն վրդ. Կաթողյանը:

Սրբազան Հայրն իր խոսքում մասնավորապես ասաց. «Խոր Վիրապի այս սրբազան հողին վրայ մեր հառաքը կը խորհրդանշէ կեանքի փոնակապարտութիւնը: Եկած ենք հաղորդուելու մեր հառաքի հօր՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի աղօթքով հրաշագործուած լոյսին խորհրդովը, որպէսզի գԶրիստոս դարձնենք մեր կեանքը: Քանզի Քրիստոնէութիւնը կեանքը ապրելու որոշակի եղանակ մըն է, որը կ'առաջնորդէ զմեզ դէպի Աստուած, դէպի կապարելութիւն»:

Այնուհետև Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրանոցի տեսուչ Տ. Բնագրապ արևդա Գալստյանն իր խոսքում անդրադարձավ աղոթքի կարևորությանը քրիստոնյայի կյանքում: Ուշ գիշերին Լուսավորչի կանթեղից վառված մոմերով երիտասարդները շարժվեցին դեպի Էջմիածին: Հոփսիսման փառարժան աղոթքից հետո ուխտագնացության երթը ձգվեց դեպի Մայր Աթոռ: Տրդատի կամարների ներքո երիտասարդներին իր հայրական հորդորն ու պատգամը փոխանցեց Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ Կաթողիկոսը. «Ուխտավորի հուսառարկ հոգով Ձեր քայլերն ուղղեք դեպի մեր սրբաբնակները, հավելեք մեր նախնյաց աղոթքի ջերմությունը պահած քարերին հինավուրց եկեղեցիների, վանքերի, խաչքարերի և դամբարանների, զգացեք ձեր արմատները կենսունակ և փառաբանեք Աստծուն նույն սիրով և հավատարմությամբ, Հարության հավաքի նույն վստահությամբ, ինչպես դարեր շարունակ մեր հայրերը, պապերն ու նախապապերը: Ծառն արմատով է ամուր և շինությունը՝ իր հիմքով, իսկ մարդու արժեքը՝ առ Աստված իր հավատով է: Զորացեք հավատով, և թող ամենայն ձեր գործերը հավատով լինեն ու ծառայեն բարուն, հույսին ու սիրո արգասավորմանը աշխարհում, մեր անկախ ու ազատ հայրենիքում, աշխարհասփյուռ մեր ժողովրդի կյանքում», - ասաց Վեհափառ Հայրապետը (տես էջ 11):

Այս փրկի ունեցավ Արևազալի ժամերգություն, ուխտավորները մասնակցեցին նաև Սուրբ Պարարագին, իսկ երեկոյան վերադարձան Սևան: Հաջորդ առավոտյան ուխտավորների խմբերը Ծիծեռնակաբերդում էին՝ հարգանքի փութք մատուցելու Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակին: Ուխտագնացության կազմակերպիչները հոգացել էին նաև, որ երիտասարդները ծանոթանային իրենց հայրենիքին, լինեին վանքերում և սրբավայրերում, մասնակցեին մշակութային միջոցառումներին: Ուխտագնացության ընթացքում նրանք եղան նաև Հայաստանի թեմերում, ուր թեմակալ առաջնորդները ներկայացրեցին իրենց թեմի փարածքում գտնվող հոգևոր և պատմամշակութային արժեքների պարմությանը, թեմի գործունեությանն ու ծրագրերին:

Ուխտագնաց երիտասարդները Երևանում ներկա եղան «Գրիգոր Լուսավորիչ» աննախադեպ ժող-օպերայի պրեմիերային, Սևանի ափին կազմակերպված «Իմ սեր, իմ հավատ, իմ Հայաստան» թատերականացված համերգին և մշակութային մի շարք այլ միջոցառումների: ԱՄՆ-ից, Կանադայից, Ֆրանսիայից, Շվեյցարիայից, Եգիպտոսից, Իրանից, Ռուսաստանից ժամանած երիտասարդներին Հայաստանում միացել էին տեղացի ուխտագնացներն ու Գևորգյան Հոգևոր Ճեմարանի, Սևանի Վազգենյան Դպրանոցի սաները: Ուխտագնացության ողջ ընթացքում նրանց հետ էին Տ. Հովնան արքեպս. Տերտերյանը, Կենտրոնական Եվրոպայի ուխտագնացության հանձնախմբի պատասխանատու Տ. Զափիկ վրդ. Ավետիքյանը (Ֆրանսիա), Տ. Արարատ վրդ. Գալթակճյանը (Մոնրեալ), Տ. Շնորհք քնն. Դեմիրճյանը (Լոս Անջելես), Տ. Վարդան քնն. Զուլֆայանը (Ֆլորիդա), որոնք ջանում էին առավել հոգևոր մթնոլորտ ստեղծել երիտասարդների համար:

Ուխտագնացության ընթացքում երիտասարդները նաև ականատեսն ու մասնակիցը եղան մի շարք հետաքրքիր միջոցառումների և արարողությունների: Դրանց

մեջ բացառիկ էր պատկառության արարողությունը Հաղարծնի վանքում, որտեղ իրենց միավորման ուխտը կնքեցին կանադահայ երիտասարդ ուխտավոր մի զույգ: Հովնան Սրբազանը, օրհնելով նրանց պատկը, մեծ իմաստ ու խորհուրդ տեսավ այդ միության մեջ, այն առավել ամուր ու անքակտելի համարեց, որովհետև ծնվել էր սրբազան ուխտի օրերին:

Ուխտագնացության վերջակետը հուլիսի 20-ն էր: Հրաժեշտի ընթրիքը համախմբել էր նրանց մի հարկի փակ: Նրանք, իհարկե, դեռ ժամանակ կունենան վերլուծելու ուխտագնացության ընթացքում իրենց ապրածն ու զգացածը, իրենց ձեռքբերումները: Հրաժեշտի պահին նրանք բոլորը միասին էին ուզում լինել առավել համախումբ: Ուխտավորների խանդավառ ու ոգևորված դեմքերը կարծես հուշում էին, որ անսպասան կիրականանա Հովնան Սրբազանի նվիրական երազանքը՝ համահայկական երիտասարդական նոր կառույց ստեղծելու երազանքը, որին կանդամագրվեն մեր Եկեղեցուն և հավատին նվիրյալ երիտասարդներ:

Երիտասարդ ուխտավորների հրաժեշտի աղոթքը ևս հուզիչ էր: Այն կարծես ուխտի երդում էր, հավատի նորոգման կոչ ամբողջ հայությանը՝ մեր Մեծ դարձի սրբազան փարեղարձին:

ՖԼՈՐԱ ԿԱՐԱՂՅԱՆ